

EXERCITAREA AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI DUPĂ DIVORȚ

Autoritatea părintească este ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți.

Părinții căsătoriți exercită împreună și în mod egal autoritatea părintească. În cazul divorțului părinților autoritatea părintească se exercită potrivit dispozițiilor din cod referitoare la efectele divorțului în raporturile dintre părinți și copii. Aceste dispoziții se aplică și în cazul în care căsătoria părinților copilului minor a fost anulată ori a încetat ca urmare a încheierii, cu bună credință, a unei noi căsătorii de către soțul unei persoane declarată moartă dar care ulterior s-a dovedit a fi în viață.

În limbaj comun se folosește sintagma „*custodia copiilor*”, termen împrumutat din alte sisteme de drept, care nu se suprapune identic cu exercitarea autorității părintești după divorț, dar care este folosit și într-o serie de documente internaționale, cum ar fi *Convenția Europeană privind recunoașterea și aplicarea hotărârilor privind custodia copiilor și restabilirea custodiei copiilor din 1980*.

Pe lângă **dispozițiile Noului Cod civil** privind efectele divorțului în raporturile dintre copii și părinți, trebuie avute în vedere și drepturile copilului prevăzute de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului

Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori

Exercitarea autorității părintești de către ambii părinți

- **regula** este aceea că, după divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți (în limbaj obișnuit - „custodie comună”).
- **excepția**: când există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța hotărăște ca autoritatea părintească să fie exercitată **numai de către unul dintre părinți** (părinte custodian). În această situație, celălalt părinte (părinte necustodian) păstrează dreptul de a veghea asupra modului în care copilul este crescut și educat, precum și dreptul de a consimți la adopția acestuia.
- **în mod cu totul și cu totul excepțional**, instanța de tutelă poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană sau într-o instituție de ocrotire. Acestea exercită drepturile și îndatoririle care revin părinților cu privire la persoana copilului. În acest caz, instanța stabilește dacă drepturile cu privire la bunurile copilului se exercită de către părinți în comun sau de către unul dintre ei.

Locuința copilului după divorț

- părinții **se pot înțelege** asupra locuinței copilului după divorț;
- dacă părinții nu se înțeleg și decid contrar interesului superior al copilului, instanța de tutelă stabilește, odată cu pronunțarea divorțului, ca locuința copilului minor să fie la părintele cu care locuiește în mod statornic (părinte rezident). Dacă până la divorț copilul a locuit cu ambii părinți, instanța îi stabilește locuința la unul dintre ei, ținând seama de interesul său superior.
- în mod excepțional, și numai dacă este în interesul superior al copilului, instanța poate stabili ca acesta să locuiască la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimțământul acestora, ori la o instituție de ocrotire. Acestea supraveghează copilul și îndeplinesc tot ce este necesar pentru sănătatea, educația și învățătura sa.
- Dacă afectează exercițiul autorității sau a altor drepturi părintești, locuința minorului nu poate fi schimbată fără acordul *ambilor* părinți. În cazul în care părinții nu se înțeleg cu privire la aceste aspecte

Proiectul „Vin Codurile !”

Conținutul acestui material nu constituie o interpretare oficială a Noului Cod civil și nu epuizează toate aspectele privitoare la acest subiect.

instanța va decide dacă o schimbare a locuinței este oportună sau nu.

Relațiile personale ale copilului cu părinții și cu alte persoane semnificative din viața sa

- copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament.
- părintele sau, după caz, părinții separați de copilul lor au dreptul să aibă legături personale cu acesta;
- în caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă decide cu privire la modalitățile de exercitare a acestui drept.
- copilul are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie
- părinții sau un alt reprezentant legal al copilului nu pot împiedica relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului.

Relațiile personale se pot realiza prin:

- a) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană care are dreptul la relații personale cu copilul;
- b) vizitarea copilului la domiciliul acestuia;
- c) găzduirea copilului pe perioadă determinată de către părintele sau de către altă persoană la care copilul nu locuiește în mod obișnuit;
- d) corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul;
- e) transmiterea de informații copilului cu privire la părintele ori la alte persoane care au dreptul de a menține relații personale cu copilul;
- f) transmiterea de informații referitoare la copil, inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau școlare, către părintele sau către alte persoane care au dreptul de a menține relații personale cu copilul

Contribuția părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor

- părinții **se pot înțelege** cu privire la contribuția lor la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor, înțelegere de care poate lua act notarul în cazul divorțului notarial sau instanța de tutelă, prin hotărârea de divorț,
- în caz de neînțelegere, instanța de tutelă stabilește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor;
- obligația de întreținere se execută **în natură**, prin asigurarea celor necesare traiului și, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învățatură și pregătire profesională.
- numai dacă obligația de întreținere nu se execută de bunăvoie, în natură, instanța de tutelă dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreținere, stabilită în bani. Pensia de întreținere poate fi sub o sumă fixă sau o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întreținere. Pensia de întreținere stabilită într-o sumă fixă se indexează de drept, trimestrial, în funcție de rata inflației.
- întreținerea datorată de părinte se stabilește până la o pătrime din venitul său lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii și o jumătate pentru 3 sau mai mulți copii. Cuantumul întreținerii datorate copiilor, împreună cu întreținerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu poate depăși jumătate din venitul net lunar al celui obligat.
- pensia de întreținere se plătește în **rate periodice**, la termenele convenite sau, în lipsa acordului lor, la cele stabilite prin hotărâre judecătorească.
- părțile pot conveni sau, dacă sunt motive temeinice, instanța de tutelă poate hotărî ca întreținerea să fie achitată prin **plata anticipată a unei sume globale** care să acopere nevoile de întreținere ale celui îndreptățit pe o perioadă mai îndelungată sau pe întreaga perioadă în care se datorează întreținerea, în măsura în care debitorul întreținerii are mijloacele necesare acoperirii acestei obligații.
- dacă apare o schimbare în ceea ce privește posibilitățile financiare ale părintelui care plătește întreținerea și nevoia copilului care o primește, instanța de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micșora pensia de întreținere sau poate hotărî încetarea plății ei.

Proiectul „Vin Codurile !”

Conținutul acestui material nu constituie o interpretare oficială a Noului Cod civil și nu epuizează toate aspectele privitoare la acest subiect.